

3L00216 - TYBLS Sem VI (old)

Paper / Subject Code: 35704 / Environmental Law.

QP: 10011973

(Time: 2 Hours)

Marks: 60

Q1. Answer any 6 in not more than 2 sentences:

12 Marks

- Define "Animal Article" under Wildlife (Protection Act), 1972.
- What is a "Silence zone" as per the Noise Rules 2000?
- Define "Occupier" under the Water (Prevention and Control of Pollution) Act, 1974?
- Which two provisions of the Indian Constitution are known as the dual fold provisions and why?
- To whom are the Bio-Medical Waste Rules, 1998 applicable?
- Give two examples of hazardous waste as per the Hazardous Waste Rules, 2008.
- Explain the concept of Sustainable Development.
- Why is the Environment (Protection) Act, 1986 known as an umbrella legislation?
- What is a "Reserved Forest" as per the Indian Forest Act, 1927?
- Explain the Precautionary Principle.

Q2. Write Short Notes on Any Two of the following:

12 Marks

- Ganga pollution case.
- Eco-Mark
- United Nations Conference on Human Environment, 1972
- Joint Boards under the Water Prevention and Control of Pollution Act, 1974

Q3. Answer Any Two of the Following:

12 Marks

- Mr X, a resident of a cooperative housing society is a musician and plays music on a piano practicing 6 hours anytime of the day. The decibel levels of the music during night time are 60dB. His neighbor, Mr. B is not able to study or sleep at night.
 - What legal remedies are available to Mr. B?
 - What defenses are available to Mr. X?
- An Industry has constructed new outlets without taking the permission under the Water (Prevention and Control of Pollution) Act, 1974 and is discharging trade effluents containing heavy metals into the municipal drains. An environmental NGO informs about the same to the State Pollution Control Board.
 - What provisions of the Water (Prevention and Control of Pollution) Act, 1974 have been violated by the industry?
 - What actions can the State Pollution Control Board take against the erring industry?

17/11/22

3L00216 - TYBLS Sem VI (old)

Paper / Subject Code: 35704 / Environmental Law.

QP: 10011973

c. The Municipal Body of town ABC and the Town Council have failed to build a proper sewer and drainage system for a housing society. This has led to accumulation of filth and human excrement causing an unhealthy environment for the residents.

i. How can the residents use IPC, 1860 and CrPC, 1973 against the Municipality and Town Council?

ii. Cite a similar case decided by the Supreme Court of India.

d. Mr. X along with his friends is visiting a national park which permits eco-tourism and camping there for a night. In the middle of the night Mr. X hears some sounds and spots a tiger near his camp. Mr. X snatches a gun from the forest ranger and shoots the tiger dead. The tiger is a protected animal under the Wildlife (Protection) Act, 1972. A case is filed against Mr. X for hunting.

i. Has Mr. X committed any offense under the Wildlife (Protection) Act, 1972. Give Reasons.

ii. What defense is available to Mr. X in such a case?

Q4. Answer any Two of the following

24 Marks

a. Explain the process of collection of samples under the Air (Prevention and Control of Pollution) Act, 1981.

b. Explain using case laws how the Supreme Court of India has used the provisions of the Indian Constitution to protect the environment.

c. Explain the salient features of the Environment (Protection) Act, 1986.

d. Explain the Segregation, Transportation and Disposal of Biomedical Waste as per the Bio-Medical Waste Rules, 1998.

1122

3L00216 - T4BLS Sem VI (old)

Paper / Subject Code: 35704 / Environmental Law.

QP: 10011973

वेळ: २ तास

गुण: ६०

प्र.१. जास्तीतजास्त दोन वाक्यात कोणत्याही ६ प्रश्नांची उत्तरे द्या:

(१२ गुण)

अ. वन्यजीवसंरक्षण कायदा, १९७२ अंतर्गत "प्राणीलेख" व्याख्या करा ?

ब. ध्वनीप्रदूषण (नियंत्रणव नियमन) नियम, २००० नुसार "शांतताक्षेत्र" म्हणजे काय ?

क. जल (प्रदूषण प्रतिबंधन नियंत्रण) अधिनियम, १९७४ अंतर्गत "कब्जेदार" ची व्याख्या करा ?

ड. भारतीय राज्यघटनेतील कोणत्या दोन तरतुदी दुहेरी तरतुदी म्हणून ओळखल्या जातात आणि का ?

इ. जैववैद्यकीय कचरा व्यवस्थापन १९९८ कोणासाठी लागू आहेत ?

फ. घातककचरा नियम २००८ नुसार घातक कचऱ्याची दोन उदाहरणे द्या ?

ग. शाश्वत विकासाची संकल्पना स्पष्ट करा ?

ह. पर्यावरण संरक्षण कायदा, १९८६ हा एक छत्री कायदा म्हणून का ओळखला जातो ?

इ. भारतीय वन अधिनियम, १९२७ नुसार "आरक्षितजंगल" म्हणजे काय ?

ज. "सावधगिरीचे तत्व" स्पष्ट करा ?

प्र.२. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर लहान टिपा लिहा:

(१२ गुण)

अ. गंगा प्रदूषण प्रकरण.

ब. इको-मार्क

क. मानवी पर्यावरणा वरील संयुक्त राष्ट्रांची परिषद, १९७२

ड. जल प्रति बंध आणि प्रदूषण नियंत्रण कायदा, १९७४ अंतर्गत संयुक्त मंडळे

प्र.३. खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तर द्या:

(१२ गुण)

अ. सहकारी गृहनिर्माण संस्थेचे रहिवासी असलेले श्रीमान क्ष हे संगीतकार आहेत आणि दिवसातून कधी ही ६ तास सरावासाठी पियानो वर संगीत वाजवतात. रात्रीच्या वेळी संगीताची डेसिबल पातळी ६०dB असते. त्यांचे शोचारी, श्रीमान ब यांना त्यामुळे रात्री अभ्यास करता येत नाही किंवा झोपयत नाही.

i. श्रीमान ब साठी कोणते कायदेशीर उपाय उपलब्ध आहेत ?

ii. श्रीमान क्ष साठी कोणते बचाव उपलब्ध आहेत ?

11973

Page 3 of 4

D6A99C70AD2773F6C66989BAC1438EFA

QP: 10011973

ब. जलप्रतिबंध आणि प्रदूषण नियंत्रण कायदा, १९७४ अन्वये परवानगी न घेता एका उद्योगाने नवीन आउटलेट बांधले आहेत आणि जड धातू असलेले औद्योगिक सांडपाणी महापालिकेच्या नाल्यां मध्ये सोडत आहे. एक पर्यावरण स्वयंसेवी संस्था राज्यप्रदूषण नियंत्रण मंडळाला याची माहिती देते.

- उद्योगाने जल प्रतिबंध आणि प्रदूषण नियंत्रण कायदा, १९७४ मधील कोणत्या तरतुदींचे उल्लंघन केले आहे ?
- राज्य प्रदूषण नियंत्रण मंडळ चुकीच्या उद्योगावर कोणती कारवाई करू शकते?

क. अबक शहराची नगरपालिका आणि नगर परिषद गृहनिर्माण संस्थेसाठी योग्य गटार आणि सांडपाणी निचराव्यवस्था तयार करण्यात अयशस्वी ठरल्या आहेत. त्यामुळे अस्वच्छता आणि मानवी मल मूत्रसाचून रहिवाशांसाठी अस्वच्छ वातावरण निर्माण झाले आहे.

- रहिवासी, नगरपालिका आणि नगरपरिषदेच्या विरोधात I.P.C, १८६० आणि Cr.P.C, १९७३ चा कसा वापर करू शकतात?
- भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने निर्णय दिलेल्या अशाच एका संबंधित प्रकरणाचा दाखला द्या.

ड. श्रीमान क्ष हे त्यांच्या मित्रां सोबत इको-टुरिझमला परवानगी देणाऱ्या नॅशनल पार्कला भेट देतात आणि तिथे एक रात्र कॅम्पिंग करतात. मध्यरात्री श्रीमान क्ष ला काही आवाज ऐकू येतात आणि त्यांच्या छावणी जवळ वाघ दिसतो. श्रीमान क्ष वनरक्षकडून बंदूक हिसकावून घेतो आणि वाघाला गोळ्या घालतो. वाघ हा वन्य जीव संरक्षण कायदा, १९७२ अंतर्गत संरक्षित प्राणी आहे. शिकार केल्या प्रकरणी श्रीमान क्ष विरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

- श्रीमान क्ष ने वन्य जीवसंरक्षणकायदा, १९७२ अंतर्गत गुन्हा केला आहे का? कारणे द्या.
- अशा परिस्थितीत श्रीमान क्ष कडे कोणता बचाव उपलब्ध आहे?

प्र.४. खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या

(२४ गुण)

अ. वायु (प्रदूषण निवारण आणि नियंत्रण) अधिनियम १९८१ अंतर्गत नमुने गोळा करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

ब. पर्यावरणाचे रक्षण करण्यासाठी भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने भारतीय संविधानातील तरतुदींचा कसा वापर केला आहे ते निर्णित कायदे (case Law) वापरून स्पष्ट करा.

क. पर्यावरण संरक्षण कायदा, १९८६ ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ड. जैववैद्यकिय कचरा नियम, २००८ नुसार जैव वैद्यकिय कच-याचे पृथक्करण, वाहतूक आणि विल्हेवाट स्पष्ट करा.

15/10/22

QP:- 96129

Paper / Subject Code: 35514 / Environmental Laws

1. Noise pollution is a violation of Article 21 of the Indian Constitution was held in
 - (a) Oleum Gas Leak Case
 - (b) L.K.Koolwalvs.State of Rajasthan
 - (c) P.A.Jacob vs. Suptd. Of Police
 - (d) None of the above
2. Environment Audit Report should be submitted to the Board on or before -----every year by the industry.
 - (a) 30th September
 - (b) 1st January
 - (c) 31st March
 - (d) 5th June
3. Sustainable development is a balancing concept between ecology and development was held in ..
 - (a) Vellore Citizens Welfare Forum vs. Union of India
 - (b) Ratlam Municipal Corporation vs. Vardhichand
 - (c) Doon Valley Case
 - (d) Indian Council for Enviro Legal Action Vs. Union of India
4. The term sustainable development was used in -----
 - (a) Rio Conferene
 - (b) Brundtland Report
 - (c) Stockholm Conference
 - (d) Agenda 21
5. Which Act is called as umbrella legislation.
 - (a) Forest Conservation Act, 1980
 - (b) Forest Act, 1927

1

1A1ADC180D38EE643CCEF73453740E05

15/10/22

Q.P. :- 96129

Paper / Subject Code: 35514 / Environmental Laws

- (c) Environment Protection Act, 1986
- (d) Air Act 1981
6. Any institution administering medical treatment to -----patients or more has to apply for authorization under Bio-Medical Waste Rules, 1988
- (a) 100
- (b) 50
- (c) 1000
- (d) Any number of patients
7. In which case the Supreme Court of India declared the chemical industries as a major culprit of the pollution.
- (a) Indian Council of Enviro-Legal Action vs. Union of India
- (b) Charanlal Sahu vs. Union of India
- (c) Shirpur Paper Mills Ltd., Vs. Govt. of A.P.
- (d) Oleum Gas Leakage case
8. Who is appointed by the State Government u/s.4(1)(C) of the Indian Forest Act, 1927 to enquire into the rights of the persons over the land to be declared as reserve forest
- (a) Forest Settlement Officer
- (b) Chief Wild Life Warden
- (c) Forest Officer
- (d) Director of Wild Life
9. Under the Water Act any person who is aggrieved by an order made by the State Board may prefer an appeal to
- (a) High Court
- (b) Appellate Authority
- (c) Metropolitan Magistrate Court

2

15/10/22

OP:- 96129
Paper / Subject Code: 35514 / Environmental Laws

(d) None of the above

10. The duty cast under the Constitution of India upon every citizen is contemplated in.....

- (a) Article 43
- (b) Article 21
- (c) Article 51A (g)
- (d) Article 19

11. What does the term "taxidermy" refer to in the Wild Life Protection Act, 1972 ?

- (a) the biological speciality that deals with the grouping and naming of a organism
- (b) the curing, preparation or preservation of trophy
- (c) the study and reconstruction of evolutionary relationship
- (d) the whole or any part of any captive animal other than vermin

12. An industry involved in the tanning of leather situated in an urban area and discharges its effluents into stream passing by. However, prior to this discharge of waste, treated so as to mitigate the environmental damage which may be caused. What is the nature of this treatment.

- (a) Primary and secondary treatment
- (b) Primary treatment
- (c) No discharge whatsoever is permissible
- (d) Basic treatment

13. What is the object of polluter pays principle

- (a) Purely deterrent effect
- (b) Retributive effect
- (c) Ensure that the victim of damage are compensated as well as that the degradation so caused to the environment is mitigated

15/10/22

QP:- 96129

Paper / Subject Code: 35514 / Environmental Laws

(d) None of the above

14. Silence zone comprises of an area of not less than——metres around Hospitals, Schools, Educational Institutions and Courts as per the Noise Pollution(Regulation) and Control Rules, ,2000.

(a) 50

(b) 100

(c) 200

(d) 250

15. E .I.A. stands for ——

(a) Economic Investment Association

(b) Environment and Internet Association

(c) Environment Impact Assessment

(d) Economic Impact Agenda

16. Which of the following is the correct classification of the Forest under the Indian Forest Act, 1927

(a) Social Forest, Private Forest and Recorded Forest

(b) National Park, Wild Life Sanctuary, Bio-sphere Reserve

(c) Reserved Forest, Village Forest, Protected Forest

(d) Tropical Forest, Wet Lands and Grass Lands

17. Personal interest cannot be enforced through PIL was held in.....

(a) Doon Valley Case

(b) Subhash kumar Vs.State of Bihar

(c) Konkan Railway Case

(d) Taj Mahal case

18. Organising the mass education programme at national level is one of the functions of which Board?

(a) Central Pollution Control Board

(b) State Pollution Control Board

4

15/10/22

OP. 96129
Paper / Subject Code: 35514 / Environmental Laws

(c) State Government

(d) Central Government

19. Soil erosion is caused by ..

(a) acid rains

(b) deforestation

(c) ozone depletion

(d) Pollution

20. One of the strategies to provide incentive for manufacturer of environmentally friendly Product is

(a) EIA

(b) Eco-mark

(c) Environment Audit

(d) ISI

5

1A1ADC180D38EE643CCEF73453740E05

15/10/22

QP:- 96/29

Paper / Subject Code: 35514 / Environmental Laws

D.T.Q

1. What is the basic composition of National Environmental Tribunal ?
2. Define Sustainable Development.
3. Define Public nuisance
4. Define Public Interest Litigation
5. Discuss 3 principles of Stockholm Conference
6. Procedure for declaring a Reserved Forest
7. Write short note on Ganga Water Pollution Case
9. Define Hunting under Wild Life Protection Act, 1972. Explain with a case law.
10. What two fold provisions were made by 42 nd Amendment to the Constitution.

6

15/10/22

QP :- 96129

Paper / Subject Code: 35514 / Environmental Laws

1. ध्वनी प्रदूषण हे भारतीय संविधानाच्या कलम २१ चे उल्लंघन आहे...
 - (a) ओलियम गॅस गळती प्रकरण
 - (b) एलके कुलवाल वि. राजस्थान राज्य
 - (c) P.A.Jacob विरुद्ध Suptd. पोलिसांचा
 - (d) वरीलपैकी काहीही नाही
2. पर्यावरण लेखापरीक्षण अहवाल दरवर्षी ----- रोजी किंवा त्यापूर्वी मंडळाला सादर करावा उद्योगाद्वारे.
 - (a) 30 सप्टेंबर
 - (b) १ जानेवारी
 - (c) ३१ मार्च
 - (d) 5 जून
3. शाश्वत विकास ही पर्यावरण आणि विकास यांच्यातील समतोल साधणारी संकल्पना आहे मध्ये आयोजित करण्यात आला होता..
 - (a) वेल्लोर सिटिझन्स वेलफेअर फोरम वि. युनियन ऑफ इंडिया
 - (b) रतलाम महानगरपालिका विरुद्ध वर्धीचंद
 - (c) दून व्हॅली प्रकरण
 - (d) इंडियन कौन्सिल फॉर एन्व्हायरो लीगल अॅक्शन वि. युनियन ऑफ इंडिया
4. शाश्वत विकास हा शब्द ----- मध्ये वापरला गेला.
 - (a) रिओ कॉन्फरीन
 - (b) ब्रुंडलँड अहवाल

15/10/22

QP: 96129

Paper / Subject Code: 35514 / Environmental Laws

- (c) स्टॉकहोम परिषद
(d) अर्जेडा 21
5. कोणत्या कायद्याला खत्री कायदा म्हणतात.
(a) वन संवर्धन कायदा, 1980
(b) वन कायदा, 1927
(c) पर्यावरण संरक्षण कायदा, 1986
(d) हवाई कायदा 1981
6. कोणतीही संस्था -----रुग्णांवर वैद्यकीय उपचार करते किंवा जैव-वैद्यकीय कचरा नियम, 1988 अंतर्गत अधिकृततेसाठी अधिक अर्ज करावे लागतील
(a) 100
(b) 50
(c) 1000
(d) कितीही रुग्ण
7. कोणत्या प्रकरणात भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने रासायनिक उद्योगांना घोषित केले प्रदूषणाचा प्रमुख दोषी
(a) इंडियन कौन्सिल ऑफ एन्व्हायरो-लीगल अॅक्शन वि. युनियन ऑफ इंडिया
(b) चरणलाल साहू विरुद्ध भारत संघ
(c) शिरपूर पेपर मिल्स लि., वि. A.Pच्या सरकार
(d) ओलियम गॅस गळती प्रकरण
8. कोणाची नियुक्ती राज्य सरकार, वन कायदा, 1927 अंतर्गत 4 (1) (C) जमिनीवरील व्यक्तींच्या अधिकारांची चौकशी करण्यासाठी राखीव जंगल म्हणून घोषित केली आहे.
(a) वन सेटलमेंट ऑफिसर

8

15/10/22

QP:- 96129

Paper / Subject Code: 35514 / Environmental Laws

- (b) मुख्य वन्यजीव बोर्ड
- (c) वन अधिकारी
- (d) वन्यजीव संचालक

9. जल अधिनियमांतर्गत राज्य मंडळाने दिलेल्या आदेशामुळे नागज झालेली कोणतीही व्यक्तीकडे अपील करू शकते.

- (a) उच्च न्यायालय
- (b) अपीलीय अधिकारी
- (c) महानगर दंडाधिकारी न्यायालय
- (d) वरीलपैकी काहीही नाही

10. भारतीय राज्यघटनेनुसार प्रत्येक नागरिकावर टाकलेल्या कर्तव्याचा विचार....मध्ये केला जातो.

- (a) कलम 43
- (b) कलम 21
- (c) कलम 51A (g)
- (d) कलम 19

11. वन्यजीव संरक्षण कायदा, 1972 मध्ये "टॅक्सीडर्मी" या शब्दाचा संदर्भ काय आहे?

- (a) जीवशास्त्रीय वैशिष्ट्य जी एखाद्या जीवाचे समूहीकरण आणि नामकरणाशी संबंधित आहे
- (b) ट्रॉफीचे उपचार, तयार करणे किंवा जतन करणे
- (c) उत्क्रांती संबंधांचा अभ्यास आणि पुनर्रचना
- (d) कीटकांव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही बंदिवान प्राण्यांचा संपूर्ण किंवा कोणताही भाग

12. शहरी भागात स्थित चामड्याच्या टॅनिंगमध्ये गुंतलेला उद्योग आणि त्याचे विसर्जनवाहणांच्या

9

15/10/22

(d) प्रदूषण

20. पर्यावरणास अनुकूल उत्पादकांना प्रोत्साहन देण्यासाठी धोरणांपैकी एक उत्पादन..... आहे

(a) EIA

(b) इको-मार्क

(c) पर्यावरण लेखापरीक्षण

(d) ISI

वर्णनात्मक प्रश्न

1. राष्ट्रीय पर्यावरण न्यायाधिकरणाची मूळ रचना काय आहे?
2. शाश्वत विकासाची व्याख्या लिहा
3. सार्वजनिक उपद्रव व्याख्या लिहा
4. जनहित याचिका व्याख्यालिहा
5. म्टॉकहोम परिषदेच्या 3 तत्वांची चर्चा करा
6. आरक्षित वन घोषित करण्याची प्रक्रिया
7. गंगा जल प्रदूषण प्रकरणावर छोटी टीप लिहा
9. वन्यजीव संरक्षण कायदा, 1972 अंतर्गत शिकारची व्याख्या करा. केस कायद्यामह स्पष्ट करा.
10. 42 व्या घटनादुरुस्तीद्वारे कोणत्या दुहेरी तरतुदी करण्यात आल्या.